

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 58.082.069
Західноукраїнського національного
університету
д.е.н., професору Микитюку П. П.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри смарт-
економіки Київського національного університету
технологій та дизайну

Олешко Анни Анатоліївни на дисертаційну роботу

ГУЦУЛЯКА АНАТОЛІЯ ІВАНОВИЧА

на тему «Інноваційні технології в управлінні фінансовими
інструментами»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації

та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В умовах глобалізації система управління фінансовими інструментами трансформується під впливом динамічного розвитку цифрових технологій. Застосування інноваційних технологій у менеджменті установ фінансового сектору забезпечує удосконалення процесів аналізу, моніторингу та управління фінансовими потоками, сприяючи підвищенню ефективності та прозорості ринкових механізмів.

Інноваційні технології в управлінні фінансовими інструментами сприяють підвищенню ефективності та швидкості прийняття управлінських рішень та більш раціональному управлінню ризиками і ресурсами суб'єктів господарювання, установ та організацій різних інституційних секторів, що посилює адаптивність їхніх систем менеджменту до безпекових викликів, забезпечує інтеграцію вітчизняних суб'єктів господарювання у глобальні ланцюги створення доданої вартості, підсилює ефективність та прозорість

національної системи врядування, створення інклюзивного середовища, підтримку цілісності економічної системи в умовах воєнного стану.

Актуальність теми пов'язана із необхідністю створення в Україні повноцінної фінтех-екосистеми з інноваційними фінансовими сервісами та доступними цифровими послугами передбаченої «Стратегією розвитку фінансових технологій в Україні до 2025 року», «Стратегією цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року».

Відтак, проблема розроблення теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо використання інноваційних технологій в управлінні фінансовими інструментами установ та організацій з метою підвищення результативності їх використання, вирішенню якої присвячена дисертаційна робота Гуцуляка А. І. набуває особливої актуальності.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідних тем Західноукраїнського національного університету: «Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування» (ДР № 0118 U003181); «Розроблення програми підвищення ефективності управління розвитком територіальної громади в умовах сучасних загроз» (ДР № 0122U200784); «Механізм використання новітніх цифрових інструментів в діяльності бізнесу» (ДР № 0125U002159).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок, що теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації, які характеризуються науковою новизною, сформульовані Гуцуляком А. І. самостійно і відображають його науковий внесок у розвиток сучасних досліджень у сфері менеджменту.

Наукові положення та отримані результати, які викладені у дисертаційній роботі, є достатньо аргументованими. Дисертація має логічну структурну

побудову, її зміст розкриває тему наукового дослідження, характеризується послідовністю викладення матеріалу, аргументованістю та чіткістю висновків.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, фундаментальних положень сучасної економічної теорії, сукупності наукових підходів, що зумовлені метою та завданнями дисертації.

Для вирішення поставлених завдань дисертаційної роботі застосовувались такі методи: теоретичного узагальнення, якісні та кількісні методи аналізу використання інноваційних технологій в управлінні фінансовими інструментами, зокрема, економіко-статистичного, регресійного, компаративного аналізу, метод моделювання, експертних оцінок, кейс-стаді. Для проведення дослідження використано міждисциплінарний, системний, процесний, функціональний, інституційний, емпіричний підходи, що дозволили комплексно підійти до вирішення поставлених завдань.

Достовірність сформульованих у роботі положень наукової новизни та отриманих результатів підтверджується оглядом достатнього обсягу наукової літератури з проблем управління інноваційними фінансовими інструментами в умовах сучасної фінансово-економічної трансформації. Список використаних джерел налічує 481 найменування. Основні положення та висновки дисертації доповідалися й одержали схвалення на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів

До основних положень, що становлять наукову новизну дисертаційного дослідження відносимо наступні:

вперше розроблено концептуальну модель впровадження інновацій в управлінні фінансовими інструментами, яка об'єднує цільовий, науковий, інституційний, інформаційно-аналітичний, організаційний та результуючий блоки, та створює інформаційно-аналітичний базис для моніторингу

результативності використання інноваційних фінансових технологій, позиціонує синергетичні ефекти від використання фінансових інновацій в примноженні потенціалу економічних суб'єктів різних інституційних секторів, верифікує перспективи використання інновацій в управлінні фінансовими інструментами з врахуванням ризико-орієнтованих підходів на основі запропонованих прогнозних моделей регуляторної підтримки впровадження фінансових інновацій, прогнозних моделей розвитку DeFi, розроблених функціональних стратегій регуляторної адаптації, фінансування проєктів сталого розвитку, інституційного розвитку, впровадження клієнто-орієнтованих інновацій;

удосконалено:

- наукові засади структуризації фінансових інструментів, зокрема, обґрунтовано необхідність виділення категорії цифрових фінансових інструментів та їх ролі в сучасних фінансових системах, що підсилить результативність прийняття управлінських рішень в системі фінансового менеджменту;
- організаційно-методичні підходи до оцінки ефективності використання інноваційних фінансових технологій шляхом інтеграції фінансових, операційних та ESG-метрик, що дозволить проводити багатовимірний аналіз цифрової трансформації фінансових установ;
- теоретико-методичне підґрунтя управління фінансовими інструментами, що включає інтеграцію системного, інноваційного, синергетичного та поведінкового підходів, а також комплексний аналіз впливу цифрових технологій на функціональні властивості фінансових інструментів, що посилює інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовими інструментами установ та організацій різних інституційних секторів;
- організаційно-наукові підходи до оцінки потенціалу використання інноваційних фінансових технологій у менеджменті економічних суб'єктів різних інституційних секторів у розрізі можливих ефектів та показників

результативності, що створює інформаційно-аналітичну базу для прийняття управлінських рішень;

- організаційно-методичні підходи до оцінювання результативності використання інноваційних фінансових технологій в менеджменті фінансових установ, який охоплює діагностику технологічної зрілості, формування плану впровадження, створення інноваційної екосистеми, масштабування та моніторинг ефективності з урахуванням регуляторної адаптивності;

- наукові підходи до гармонізації регулювання цифрових фінансових інструментів шляхом розробки комплексної системи узгодження нормативних вимог (Basel III, Solvency II, MiFID II, ESG-стандарти) на міжнародному рівні з використанням регуляторних «пісочниць» та єдиних стандартів прозорості, що підсилить інституційний супровід використання інноваційних інструментів в системі фінансового менеджменту та забезпечить результативність функціональної діяльності публічних інститутів, що здійснюють регулювання у цій сфері;

дістали подальшого розвитку:

- наукові засади дослідження впливу цифрових технологій на трансформацію фінансових інструментів, що містить механізми взаємодії інноваційних технологій (цифрових платформ, блокчейн-технологій, алгоритмічного трейдингу) з традиційними фінансовими інструментами, що забезпечує підвищення прозорості прийняття управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту, зниження трансакційних витрат та оптимізацію системи ризик-менеджменту;

- інституційні засади застосування регуляторних положень для використання інноваційних фінансових інструментів, що дозволило сформулювати концепцію адаптивного регулювання, заснованого на принципах гнучкості та динамічної відповідності фінансовому середовищу;

- організаційно-методичні підходи до оцінки ролі інноваційних фінансових інструментів у забезпеченні стійкості економічної системи на

різних рівнях її функціонування, зокрема доведено, що цифрові фінансові інструменти сприяють автоматизації процесів, зниженню витрат на фінансові операції та підвищенню доступності ринкових активів;

- організаційно-економічні передумови розвитку DeFi , що базують на аналізі ключових платформ DeFi і включають оцінку факторів переходу від централізованих до децентралізованих фінансових систем з урахуванням впливу інновацій, регуляторного середовища, користувацького прийняття та рівня інвестицій, що забезпечить автономність та прозорість фінансових сервісів та стимулюватиме розвиток нових фінансових продуктів і послуг;

- організаційно-наукові підходи до адаптації концепцій «Risk-Based Monitoring (RBM)» та «AI-Driven Monitoring (AIDM)» у систему контролю та оцінки фінансових ризиків, що базується на одночасному використанні машинного навчання, обробки великих даних та ризик-орієнтованих методик, що унеможливорює зловживання та прискорює реагування на ринкові аномалії.

Практичне значення результатів дослідження

Результати дослідження впроваджені в практичну діяльність:

управління з питань цифрового розвитку Львівської обласної державної адміністрації - для моніторингу технологічних досягнень та прийняття ефективних рішень для реалізації регіональної політики у сфері цифрового розвитку та впровадження інноваційних фінансових технологій;

ТОВ «Девлайт» – для формування алгоритму створення технологічних платформ, які надають можливість розробки та інтеграції децентралізованих додатків (dApps) і розумних контрактів, створюючи інноваційну інфраструктуру для фінансових систем нового покоління;

ТОВ «ІНОКСОФТ» – для оцінки рівня цифрової готовності організації та розробки стратегічного плану впровадження екосистеми інновацій, тестування та інтеграції інноваційних рішень у діяльність фінансових установ;

Львівська дирекція АБ «Укргазбанк» – для використання інструментів аналізу впливу новітніх фінансових технологій на економічну та операційну ефективність в системі фінансового менеджменту.

Основні положення та результати дисертаційної роботи впроваджені в навчальний процес Західноукраїнського національного університету при поглибленні змістового наповнення програм та розробки управлінських ситуацій з дисциплін: «Управління ризиками в системі менеджменту» в рамках освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому рівні спеціальності 073 «Менеджмент»; «Публічна політика та врядування» для підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 15 наукових праць обсягом 6,5 д.а. (4,7 д.а. належить особисто автору), а саме один параграф у колективній монографії, 5 статей, (3 з яких одноосібні) у наукових фахових виданнях, в тому числі одна в Scopus, та 9 публікацій за матеріалами конференцій.

Дисертантом дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації є достатнім.

Дискусійні положення та зауваження

Оцінюючи позитивно роботу та авторські напрацювання Гуцуляка А.І., варто зазначити, що вона, як і будь-яке наукове дослідження, не позбавлене певних дискусійних положень.

1. Елементом наукової новизни, що виноситься на захист, є удосконалення теоретико-методичного підґрунтя управління фінансовими інструментами, що включає інтеграцію системного, інноваційного, міждисциплінарного, синергетичного та поведінкового підходів. Наукове положення мало б більшу аргументованість за умови наведення автором структурно-логічної схеми та її опису з формуванням інтеграційних механізмів, прямих і зворотних зв'язків, процесів взаємозближення і взаємопроникнення означених підходів до управління фінансовими інструментами.

2. Посилення ролі та участі держави у формуванні, регулюванні і розвитку інноваційних технологій зумовлює використання на рівні менеджменту мікроекономічних інституцій державних фінансових інновацій та необхідність ефективного управління їх впровадженням. Відтак, доцільно було здійснити теоретичне узагальнення та проаналізувати практики використання державних інноваційних фінансових інструментів в установах і організаціях та окреслити проблеми і шляхи вирішення їх менеджменту.

3. У третьому розділі автор визначає можливості впровадження і розвитку цифрової валюти центрального банку – CBDC як інноваційного фінансового інструменту, наводячи практичні приклади Китаю. Поза увагою залишились питання впровадженням CBDC в Україні – електронної гривні або е-гривні.

4. У роботі значної уваги приділено механізмам, цифровим платформам децентралізованих фінансів (DeFi), які функціонують на основі технології блокчейну. Автор правомірно констатує, що розвиток DeFi є одним із найдинамічніших напрямів сучасної фінансової екосистеми (стор. 99).

Доцільно було означити механізми впровадження DeFi у контексті Стратегії розвитку фінтех в Україні.

5. У запропонованій моделі моніторингу інноваційних фінансових технологій (стор. 228 – 231) не визначено, які саме ресурси (віртуальні помічники) на основі штучного інтелекту доцільно використовувати в системі управління фінансовими інструментами.

Однак, вищевикладені положення не зменшують наукової й практичної значимості проведеного дослідження та авторського вкладу у розвиток інноваційних інструментів фінансового менеджменту і можуть стати основою для подальших досліджень здобувача.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Гуцуляка А. І. є завершеною, самостійно виконаною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати.

За рівнем та обсягом проведених наукових досліджень, їхньою актуальністю, науковою новизною, практичною цінністю, рівнем та кількістю публікацій дисертаційна робота Гуцуляка Анатолія Івановича на тему «Інноваційні технології в управлінні фінансовими інструментами» відповідає спеціальності 073 «Менеджмент».

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40.

Дисертаційна робота Гуцуляка Анатолія Івановича відповідає за формою і змістом – вимогам, викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Гуцуляк Анатолій Іванович – автор дисертації «Інноваційні технології в управлінні фінансовими інструментами» заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри смарт-економіки
Київського національного університету
технологій та дизайну

Анна ОЛЕШКО

